

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 17-06-2020 r.

Adam Bodnar

XI.812.150.2020.AKB

Pan
Maciej Łopiński
p.o. Prezesa Zarządu
Telewizji Polskiej S.A.
ul. Jana Pawła Woronicza 17
00-999 WARSZAWA

Szanowny Panie Prezesie!

Dziękuję za odpowiedź z 20 maja 2020 r. na moje pismo w sprawie zapewnienia dostępności transmisji debaty kandydatów na urząd Prezydenta RP dla osób z niepełnosprawnościami, w tym w szczególności osób głuchych i słabosłyszących (ozn. TVP/MŁ-074-183/2020). Biorąc pod uwagę, że w związku z ogłoszeniem kolejnego terminu wyborów prezydenckich kontynuowana jest kampania wyborcza, co pozwala przypuszczać, że Telewizja Polska S.A. zorganizuje następną tego rodzaju debatę, **chciałbym ponowić apel środowiska osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji pozarządowych, który niezmiennie popieram, o zapewnienie pełnej dostępności kolejnych transmisji.**

Po debacie, która odbyła się 6 maja 2020 r., do mojego Biura wpłynęło wiele skarg dotyczących niezapewnienia pełnej dostępności tej audycji. Przede wszystkim zwracano w nich uwagę na rozmiar wizerunku tłumacza Polskiego Języka Migowego, który zajmował około 1/30 ekranu oraz fakt, że program trwający ponad godzinę był tłumaczony przez jednego tłumacza, który po pewnym czasie był zmęczony, pomijał niektóre wypowiedzi, a tłumaczenie stawało się coraz mniej zrozumiałe. Ponadto nie podano w trakcie debaty informacji, na których kanałach audycja jest opatrzona napisami. Jak wskazałem w poprzednim piśmie, zgodnie ze standardami tłumaczenia na język migowy tłumacz powinien zajmować nie mniej niż 1/8 ekranu, a tłumaczenie długich i istotnych wydarzeń powinno być realizowane przez zespół tłumaczy, którzy co pewien czas się zmieniają.

Obywatelki i obywatele, którzy zwrócili się do mnie w tej sprawie, odbierają sposób realizacji transmisji debaty z 6 maja 2020 r. jako dyskryminujący ze względu na ich niepełnosprawności, a sami czują się wykluczeni z debaty publicznej i zlekceważeni. Pragnę podkreślić raz jeszcze, że audycje tego rodzaju stanowią dla osób głuchych i słabosłyszących jedno z głównych źródeł wiedzy o sylwetkach i programach kandydatów na urząd Prezydenta RP. Informacji takich nie mogą bowiem uzyskać z innych źródeł, gdyż – co do zasady – materiały komitetów wyborczych nie są dostosowywane do szczególnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Tymczasem, zgodnie z Konstytucją RP, **nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny**, a Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 poz. 1169) nakazuje podjąć wszelkie niezbędne środki, aby zapewnić tej grupie osób możliwość poszukiwania i pozyskiwania informacji na zasadzie równości z innymi osobami, m.in. poprzez **dostarczanie osobom z niepełnosprawnościami informacji przeznaczonych dla ogółu społeczeństwa, w dostępnych dla nich formach i technologiach, odpowiednio do różnych rodzajów niepełnosprawności, na czas i bez dodatkowych kosztów**.

Doceniam deklarację Pana Prezesa, że ułatwianie dostępu do audycji dla osób niesłyszących oraz słabosłyszących Telewizja Polska S.A. – nadawca publiczny – traktuje jako obowiązek wobec swoich widzów, a nie jedynie wymóg ustawowy. Biorąc powyższe pod uwagę, tym mocniej pragnę zaapelować, aby kolejne debaty były przygotowywane zgodnie z zasadami, dzięki którym może zostać osiągnięta ich praktyczna dostępność. Pomocne w tym względnie mogą być, wspomniane już w moim poprzednim piśmie, *Wytyczne na czas kryzysu w sprawie sposobu realizacji i jakości tłumaczeń na język migowy w utworach audiowizualnych*, opracowane przez Instytut Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego.

Choć przygotowanie i planowany sposób przeprowadzenia wyborów na urząd Prezydenta RP budzą moje stanowcze zastrzeżenia z perspektywy standardów konstytucyjnych, uważam że wszelkie informacje z nimi związane przekazywane przez media, w tym w szczególności media publiczne, powinny być dostępne dla wszystkich obywateli i obywaterek.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 14 pkt 2 w zw. z art 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627, t.j.), ponownie zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą **o podjęcie niezbędnych działań w celu zagwarantowania osobom z niepełnosprawnościami realizacji ich praw**, w tym prawa pozyskiwania informacji i udziału w życiu publicznym na zasadzie równości z innymi osobami, **w szczególności poprzez zapewnienie, że kolejne organizowane przez Telewizję Polską S.A. debaty kandydatów związane z wyborami powszechnymi, w tym**

zbliżającymi się wyborami na urząd Prezydenta RP, będą dostępne dla tych osób, w szczególności poprzez opatrzenie ich transmisji na wszystkich kanałach telewizji publicznej napisami na żywo oraz wysokiej jakości tłumaczeniem na Polski Język Migowy. Wyrażam nadzieję, że dłuższy czas na przygotowanie następnej audycji tego rodzaju pozwoli na pełne wdrożenie rekomendacji prezentowanych przez środowisko osób z niepełnosprawnościami oraz organizacji pozarządowych. Jednocześnie będę zobowiązany za poinformowanie mnie o podjętych przez Pana Prezesa działaniach mających na celu realizację wskazanych postulatów.

Łączę wyrazy szacunku

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Pan Witold Kołodziejski

Przewodniczący KRRiT

Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9

01-015 WARSZAWA